
Strømnettutvalget

Høringsinnspill Strømnettutvalget

Dalane Energi er et mellomstort energikonsern lokalisert i Dalane regionen, sør i Rogaland. Nettselskapet i konsernet, Enida, har områdekonsesjon fra NVE og har ca. 15 000 kunder. Nettselskapet håndterer tradisjonelt privatkunder og mindre næringskunder.

Vi opplever for tiden en stor aktivitet i ønske om næringsetableringer, og er involvert direkte og indirekte i ulike prosjekter for kraftkrevende industri. Dalane er en region med mye utbygd vindkraft og det er av den grunn investert mye i elektrisk infrastruktur de siste årene. Med bakgrunn i mulighetene dette gir oss, har vi som regionalt energiselskap kartlagt og jobbet fram lokale initiativ for å utnytte denne muligheten. Vår erfaring, gjennom 2,5 års arbeid med tilrettelegging for kraftkrevende industri, er at dette krever en ny tilnærming i forhold til etablering av elektrisk infrastruktur. Vår tilnærming til dette ble derfor å etablere et nytt nettselskap, Rogaland Industrinett AS (RI), som kan håndtere konsesjonssøknader, bygging og drift av overføringsnett til forsyning av konkrete kunder i et industriområde. Mer om dette seinere.

I følge NVE's egne uttalelser forventes det at antall konsesjonssøknader skal øke i årene fremover. Vi opplever allerede i dag en betydelig økning i saksbehandlingstid på flere konsesjonssaker vi har inne til behandling, både for nettanlegg og småkraftprosjekter. Flere søknader har nå ligget i 2 år uten avklaring eller tilbakemelding. I forbindelse med en pågående konsesjonssøknad for nettanlegg hadde vi møte med NVE/RME 30. september i år der de oppga følgende tall; 250 saker som lå til behandling og 100 saker i kø. De oppga videre at alle søknader som omhandlet industrikonsesjoner, var lagt til side. På grunn av saksmengde måtte prioriteringene være saker knyttet til beredskap, forsyningsikkerhet og endringer av eksisterende anlegg.

Som energiselskap og en tilrettelegger for næringsutvikling og industri opplever vi dette som svært krevende og frustrerende. Planlegging av prosjekter drar ut over flere år, og i mellomtiden endrer forutsetningene seg. Dette fører til liten forutsigbarhet og kostnadskrevende endringer.

Dalane Energi har forhåpninger om at Strømnettutvalgets arbeid skal føre fram til en forenkling i saksbehandling der dette er mulig, med redusert behandlingstid som resultat. Dalane Energi har følgende innspill til utvalget:

1. Tiltak for å redusere tiden det tar å utvikle og konsesjonsbehandle nye nettanlegg

Følgende konkrete tiltak mener vi bør være mulig å gjennomføre.

- Forenklet saksbehandling
  - o Inkludere forarbeidet til konsesjonssøknaden i NVE sin saksbehandling. Spesielt knyttet til grunneierdialog og valg av linjetraseer.

- Enklere vurderinger for områder som har nærliggende linjenett eller som er del av eksisterende reguleringsplaner
- Legge større vekt på arbeidet som allerede er gjort gjennom Kraftsystemutredninger (KSU) for området. Gjerne også stille strengere krav til kvalitet i denne fasen.
- Forenklet saksbehandling for mindre endringer som ligger innenfor eksisterende konsesjoner

2. Prinsipper for å ivareta en samfunnsøkonomisk utvikling av strømmettet i en tid med stor usikkerhet ved forbruksutviklingen

Det bør vurderes hva som blir de samfunnsmessige konsekvensene av å ikke gjennomføre en utbygging/forsterkning av sentrale deler av nettet. Her finnes det i dag flere områder i transmisjonsnettet det bør være mulig å gjøre vurderinger på. Alternativ kostnad av manglende tiltak må vektes høyere.

Når det kommer til regionale og lokale behov vil de selskapene som sitter tettest på, ha den beste informasjonen om sannsynlighet og mulighet for etablering. God kommunikasjon direkte til beslutningstaker, Statnett, er avgjørende for oss som regionalt energiselskap. Videre mener vi det vil være formålstjenlig med en større forretningsmessig tilnærming til søknadsprosessen. Dette inkluderer:

- Forenklet saksbehandling i prosjekter der eksterne kunder tar hoveddelen av investeringene
- Legge til rette for etableringer av industrielle samarbeid mellom nettselskap og nettkunder gjennom egne industrikonsesjonsområder
- Skape forutsigbarhet i framdriftsplaner for saksbehandling gjennom bedre dialog mellom NVE og søker/kunde

3. Mulige forbedringer i systemet med tilknytningsplikt

Vi opplever i dag at det settes kriterier til tilknytning når det må prioriteres. Det må stilles krav til alle parter i denne prosessen. Vi mener tre faktorer er viktige:

- Tilstrekkelig grad av modenhet i planene er viktig. Krav om godkjente reguleringsplaner eller troverdige framdriftsplaner bør være avgjørende. Framdriftsplanene må inneholde signerte forpliktelser enten av pågående utredninger/prosesser eller kunder. Behandling av konsesjonssøknad kan med stor fordel koordineres med framdriftsplanene til søker.
- Anleggets beliggenhet i forhold til tilgjengelig kapasitet i nettet må også være et kriterium. Tilstrekkelig kapasitet i nettet, bekreftet av overliggende netteier, eller en tydelig framdriftsplan når dette er på plass.
- Tilstrekkelig kvalitet i søknaden i henhold til NVE sin veileder.

Når alle disse faktorene er på plass bør det være et krav om at søknaden behandles uten ugrunnet opphold, med en estimert behandlingstid og sluttdato. Dette må kommuniseres til søker.

Hvorfor etablere eget industrinettselskap?

Vurderinger rundt næringsutvikling og de muligheter dette kan gi, opplever vi som noe fraværende fra regulerende myndighet sin side. Dette fører til en noe uforutsigbar situasjon for oss som utviklere av industri og næring, når det kommer til planlegging av etablering og framdrift.

Vår oppfatning av regelverket er at et nettselskap som monopol, ikke skal jobbe inn mot kommersielle vurderinger. Vi har derfor etablert et selskap som skal jobbe med industrikonsesjon, Rogaland Industrinett AS (RI) som har kompetanse på bygging og drift av nett, og som tilfredsstiller krav til å stå som eier av anlegget. Vi mener modellen med RI er en kostnadseffektiv og forutsigbar måte å få bygd ut kraftforsyning til konkrete industriområder, og at dette derfor må brukes som en mulighet for etablering av kraftkrevende industri. Dette løser i mange tilfeller «høna og egget» problemstillingen i forhold til nettdiskusjonen, om hvem som skal ta kostnader og beslutninger i en tidlig fase.

Næringsutvikling foregår gjerne i etapper med ulike faser av risiko, framdrift, kostnader og eiermodeller. Endelig realisering av verdi tar gjerne flere år. Vi mener at etablering og oppbygging av elektrisk infrastruktur må kunne bruke de samme virkemidlene og mulighetene som næringslivet ellers. Elektrisk infrastruktur er bare ett av flere investeringsmomenter å vurdere i forhold til en industrietablering. Slik det foregår i dag oppleves systemet som en rigid bremsekloss, der mye makt er samlet på få hender.

Vi har i vår region i Dalane, Rogaland, gjort en kartlegging av eget område og avdekket det vi mener er store gevinster ved å bruke industrietableringer for å realisere regional nettutbygging. Industrien som etablerer seg, vil bidra til å ta grunnfinansiering av elektrisk infrastruktur i områder som ellers ikke ville blitt bygget ut. Som lokalt energiselskap med et regionalt blikk i over 115 år, ser vi nå på et 10-20 års perspektiv som vil gi gode muligheter for integrering med eksisterende infrastruktur, avhengig av veksten som kommer i våre ulike områder. Dette gir oss en mulighet til å erstatte gammelt regionalnett med ny regionalforsyning. Kostnadene for nettkunder blir dermed meget begrenset sammenlignet med å bygge ut eget regionalnett for et begrenset antall kunder/små kommuner.

Når våre planer i Rogaland Industrinett samsvarer med overordnede planer i KSU mener vi at dette er god samfunnsøkonomi til beste for alle. Når vi i tillegg kan legge til rette for lokal næringsutvikling i våre kommuner blir dette en vinn-vinn.

Ved å etablere et eget industrinettselskap oppnår vi også å sikre egen virksomheten ved å bygge god kompetanse blant egne ansatte. Vi oppnår å kunne møte nasjonale og internasjonale industrikunder på en profesjonell måte ved å være forutsigbar på framdrift, kostnader og løsninger. Et tradisjonelt nettselskap har fokus på forsyningssikkerhet, privatkunder og mindre næringskunder. Ved tilknytning av kraftkrevende kunder med betydelige effektbehov ligger dette langt utenfor normal «komfortsone» for tradisjonelle nettselskap.

Ved å tilby tilknytning gjennom et eget selskap vil vi også kunne differensiere på tariffer avhengig av effektuttak. Finansiering både i form av anleggsbidrag og eksterne bidrag blir også mulig, uten å rokke med eksisterende eierskap i etablerte nettselskap. Dette gir forutsigbarhet og kortere beslutningsprosesser for alle berørte parter.

Verdien av lokal innsikt og kunnskap

Som lokal aktør og næringsutvikler kjenner vi de lokale behovene og utfordringene i nettet vårt. Vi mener dette er en innsikt og ressurs som må vektles høyere enn det vi opplever i dag. I vårt konkrete tilfelle med RI har vi involvert eierkommune, grunneiere og berørte parter i forkant og under forberedelse av søknader. Vi blir i felleskap enige om hva som er den beste løsningen før søknaden sendes. Som utbygger og lokal aktør eid av våre egne kommuner har vi sterke interesser og insentiver for involvering av innbyggere og eiere. I forkant av en søknad har det vært dialog og avklaringer i mange fora. Vi mener at dette forberedende arbeidet bør vektlegges i en

konsesjonsbehandlingsprosess slik at prosessene med høringer og utredninger kan forenkles. Til en sammenligning gjennomførte vi i 2020/2021 en detaljregulering av et industriområde på 2700 mål fra LNF område til industriområde på litt i overkant av 1 år

(<https://www.bjerkreim.kommune.no/aktuelt/planid-2020002-kunngjoring-av-planvedtak-detaljreguleringsplan-for-north-sea-energy-park-gnr-80-bnr-8-mfl-hetlandsskogen.109449.aspx>).

Dette skyldtes godt samarbeid mellom kommune, fylkeskommune, statsforvalter, grunneiere og innbyggere. Det ble gjennomført folkemøter, befaringer og konsekvensutredninger i stor utstrekning. Dette mener vi er en erfaring å ta lærdom av. Mye av nøkkelen her er god dialog mellom partene, også statlige instanser.

Koordinering av overordnede myndigheters prioritering

Statnett har tidligere gått ut med at prosjektene skal være tilstrekkelig modne før de kan søke om kapasitet i overliggende nett. I modenhet var det definert at området skulle ligge inne i kommunens arealplaner eller helst ha en godkjent reguleringsplan. Det er krav om framdriftsplaner med tilstrekkelig troverdighet. NVE prioriterer søknader etter beredskap, forsyningsikkerhet og pågående endringer. Vi opplever at det er sprik i Statnett og NVE sine kriterier for prioritering på søknader. Det bør være en koordinering mellom Statnett og NVE på hvilke områder som skal prioriteres. Når vi i tillegg som underliggende netteier skal forholde oss til en tredje aktør, Lnett (Lyse Elnett), som også skal være med å prioritere, blir dette meget utfordrende. Det blir vanskelig for oss som mellomstort energiselskap å nå fram med argumentene og prioriteringene våre. Her må vi som regionalt nettselskap ha en rettighet til dialog, med forutsigbare betingelser.

Dalane Energi er opptatt av en bærekraftig utnyttelse av de ressursene vi forvalter. Vi ønsker også å skape vekst og utvikling i regionen gjennom aktiv tilrettelegging for næringslivet. For å kunne ta på oss risikoen med næringsutvikling, må vi ha kontroll på tidshorisont, kostnader og sannsynlighet for utfall. Godkjente konsesjoner er en kritisk faktor i denne risikovurderingen, og er derfor en vesentlig del av rammebetingelsene. Dagens system gir oss ikke disse rammebetingelsene.

Med hilsen
Dalane Energi AS

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur

Idar Sønstabø